

UNIWERSYTET
ZIELONOGÓRSKI

**UNIWERSYTET ZIELONOGÓRSKI
INSTYTUT NEOFILOGII**

al. Wojska Polskiego 71a, 65-762 Zielona Góra
tel. (68) 328-31-50 e-mail: sekretariat@in.uz.zgora.pl

---

dr hab. Leszek Szymański

profesor Uniwersytetu Zielonogórskiego

**Recenzja dorobku dr Joanny Pitury w związku z postępowaniem habilitacyjnym
w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo**

1. Przedstawienie podstawowych danych o kandydatce, w tym:

a. data uzyskania stopnia doktora oraz nazwa jednostki organizacyjnej, w której był ten stopień nadany:

Pani dr Joanna Pitura ukończyła Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych (NKJO) w Zamościu (sekcja języka angielskiego) w 1997 r.¹ Przygotowanie zawodowe w NKJO zdaje się mieć istotny wpływ na dalszą karierę Habilitantki zarówno w kwestiach zawodowych, jak i rozwoju zainteresowań naukowych w obszarze glottodydaktyki. Tytuł magistra w zakresie filologii angielskiej uzyskała w 2000 r. na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Następnie ukończyła dwa kierunki w ramach studiów podyplomowych: w 2006 r. w zakresie Business English w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego w Warszawie oraz w 2013 r. w zakresie Praktycznych Metod Statystycznych w Instytucie Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Ukończyła również kurs w zakresie retoryki praktycznej i krytyki, organizowany przez Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk w Warszawie w 2012 r. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa uzyskała 12 stycznia 2015 r. na podstawie uchwały Rady Instytutu Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie rozprawy pt. „Stress and occupational burnout in Polish teachers of English – an empirical study”.

---

¹ W Autoreferacie Habilitantka wskazała, że w NKJO uzyskała licencjat. Według mojej wiedzy licencjat mógł być nadany przez uniwersytet sprawujący opiekę naukową nad NKJO, ponieważ NKJO nie były uczelniami wyższymi. W przypadku NKJO w Zamościu opiekę nad sekcją angielską sprawował Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i to najprawdopodobniej UMCS nadał Kandydatce licencjat.

b. informacja, czy kandydat ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego, w tym – o ile wynika to z dokumentacji sprawy – informacja o przebiegu i zakończeniu wcześniejszego postępowania:

W przedłożonej dokumentacji nie znalazłem wzmianki o tym, że dr Joanna Pitura ubiegała się uprzednio o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego. Przyjmuję więc, że postępowanie takie nie było prowadzone.

c. przebieg pracy naukowo-zawodowej:

Dr Joanna Pitura w latach 2006-2008 była zatrudniona w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie, gdzie na filologii angielskiej wykładała metodykę nauczania języka angielskiego. Tego samego przedmiotu uczyła też w latach 2007-2009 w Olympus Szkole Wyższej im. Romualda Kudlińskiego w Warszawie. W latach 2006-2009 uczyła praktycznej nauki języka angielskiego w Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 2010-2014 pracowała jako wykładowca języka angielskiego na Uniwersytecie Otwartym Uniwersytetu Warszawskiego. W ramach studiów doktoranckich pracowała jako lektor języka angielskiego w Instytucie Anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

W latach 2014-2015 była zatrudniona jako specjalista ds. badań i analiz w Pracowni Języków Obcych Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie. Od 2015 r. do chwili obecnej jest zawodowo związana z Uniwersytetem im. Komisji Edukacji Narodowej (wcześniejszym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej) w Krakowie, gdzie pracuje na stanowisku adiunkta (wcześniej także asystenta) w Katedrze Cyfrowej Edukacji Językowej w strukturze Instytutu Filologii Angielskiej.

2. Przedstawienie informacji o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego, w tym obowiązujących kryteriach oceny.

W dniu wszczęcia postępowania habilitacyjnego dr Joanny Pitury obowiązywały zasady określone w art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20.07.2018 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Zgodnie z nimi stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
  - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
  - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. B, lub

c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;

3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

3. Przedstawienie informacji o ocenianych osiągnięciach naukowych:

a. tytuł osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego:

Gamification for engagement with language learning tasks – monografia wydana nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w 2022 r.

b. dane naukometryczne:

Na dzień złożenia wniosku dane naukometryczne publikacji dr Joanny Pitury przedstawiały się następująco (źródło: *Wykaz osiągnięć naukowych...*, s. 10): liczba cytowań publikacji wnioskodawcy, z oddzielnym uwzględnieniem autocytowań: Według *Google Scholar*, wszystkie cytowania – 112, od 2018 – 97, w tym 4 autocytowania, Indeks Hirscha: Według *Google Scholar*, wszystkie – 6, od 2018 – 5.

W dniu sporządzania recenzji (23 maja 2024 r.), baza *Google Scholar* podawała następujące wyniki: wszystkie cytowania – 130, od 2019 – 104, Indeks Hirscha: wszystkie – 6, od 2019 – 5.

Sumaryczna punktacja ministerialna publikacji Habilitantki przedstawia się następująco: w latach 2015-2017 uzyskała 80 punktów (10 publikacji punktowanych), w latach 2018-2023 uzyskała 765 punktów (15 publikacji punktowanych, w tym monografia za 120 punktów). Wyliczeń tych dokonałem korzystając z bazy bibliograficznej tworzonej przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, która jest dostępna pod adresem: <http://bgbase.up.krakow.pl/biblio/bibliografia/> (dostęp: 23 maja 2024 r.).

c. informacja o liczbie publikacji naukowych, monografii, rozdziałów w monografiach autorstwa lub współautorstwa kandydata, z podaniem również danych informacji po uzyskaniu ostatniego awansu naukowego:

Pani dr Joanna Pitura jest autorką (bądź współautorką):

- 1 monografii naukowej, która stanowi główne osiągnięcie naukowe Habilitantki w niniejszym postępowaniu i powstała po uzyskaniu stopnia doktora;
- 5 rozdziałów w monografiach naukowych (w tym: 2 samodzielne i 3 we współautorstwie), które powstały po uzyskaniu stopnia doktora;
- 3 rozdziałów w recenzowanych tomach pokonferencyjnych, które powstały przed uzyskaniem stopnia doktora;

- 17 artykułów w czasopismach naukowych (w tym: 6 samodzielnych i 11 we współautorstwie), które powstały po uzyskaniu stopnia doktora;

- 1 artykuł w czasopiśmie naukowym², który powstał przed uzyskaniem stopnia doktora.

Ponadto dr Pitura współredagowała (z Shannon Sauro) monografię wieloautorską wydaną przez wydawnictwo Peter Lang w 2018 r. pt. „CALL for Mobility”. W przedłożonej dokumentacji nie znalazłem oświadczenia o procentowym udziale współredaktorek. Przyjmuję więc, że udział Kandydatki we współredakcji wyniósł 50%.

d. informacja o najważniejszych czasopismach, w ramach których kandydat publikował swoje prace naukowe:

Do najważniejszych czasopism o zasięgu międzynarodowym, w których Habilitantka opublikowała swoje badania, z całą pewnością zaliczyć należy: *Computer Assisted Language Learning* (2 artykuły) oraz *Innovation in Language Learning and Teaching*. Publikowała także w dobrze notowanym polskim periodyku *Neofilolog*.

Należy docenić także publikacje Kandydatki w czasopiśmie *Języki Obce w Szkole*. Mimo iż periodyk ten nie jest ani wysoko punktowany, ani międzynarodowy, stanowi, moim zdaniem, istotne pole wymiany wiedzy i myśli naukowców z praktykującymi nauczycielami języków obcych. Sięgają po niego również studenci filologii specjalizujący się w glottodydaktyce, dzięki czemu mają możliwość podnoszenia swoich kompetencji.

e. informacja, czy kandydat odgrywał wiodącą rolę w ramach powstawania współautorskich prac naukowych:

W przedłożonej dokumentacji brak oświadczeń Habilitantki i współautorów odnośnie do ich procentowego udziału w powstawaniu poszczególnych publikacji. Przyjmuję więc, że udział Habilitantki był proporcjonalny do liczby współautorów danej pracy. Dlatego też:

- w 3 rozdziałach w monografiach naukowych powstałych we współautorstwie po uzyskaniu przez Kandydatkę stopnia doktora udział procentowy przyjmuję jako: 33,33% (3 autorki), 20% (5 autorek) i 11,11% (9 autorów);

- w 11 artykułach w czasopismach naukowych powstałych we współautorstwie po uzyskaniu przez Kandydatkę stopnia doktora przyjmuję jako: w siedmiu przypadkach 50% (dwie autorki), w dwóch przypadkach 33,33% (dwie autorki) oraz po jednym przypadku 20% (pięcioro autorów) i 16,67% (sześcioro autorów).

f. ocena wskazanego przez kandydata osiągnięcia naukowego, w tym, czy stanowi ono znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej:

---

² Habilitantka wymieniła w *Wykazie osiągnięć naukowych...* 8 artykułów, które ukazały się w periodyku *The Teacher*, który nie jest czasopismem naukowym. Stąd nie można ich zaliczyć do publikacji naukowych.

Jako swoje główne osiągnięcie naukowe dr Joanna Pitura wskazała monografię pt. *Gamification for engagement with language learning tasks*, wydaną nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie w 2022 r. Książka liczy łącznie 254 strony (liczbowane od 9 do 253), w tym: spis treści (strony nieliczbowane), wstęp (s. 9-18), sześć numerowanych rozdziałów (pierwszy obejmujący s. 19-44, drugi s. 45-73, trzeci s. 74-111, czwarty s. 112-150, piąty s. 151-173 i szósty s. 174-184), uwagi końcowe (s. 185-191), wykaz prac cytowanych (s. 192-223), spis tabel i grafik (s. 224-225), pięć załączników oraz streszczenie po polsku.

Przedstawiona do oceny monografia opisuje badanie zaangażowania uczniów w zadania do nauki języka angielskiego, w których wykorzystano elementy grywalizacji. Można w niej wyróżnić dwie części. Pierwsza, obejmująca rozdziały: pierwszy, drugi oraz trzeci, stanowi podbudowę teoretyczną badania. Druga opisuje przeprowadzone badanie i została przedstawiona w rozdziałach: czwartym, piątym oraz szóstym. Układ rozdziałów jest spójny i logiczny. Przy lekturze książki zwraca uwagę rzetelnie uporządkowana struktura rozdziałów, zwłaszcza teoretycznych. Rozpoczynają się od wprowadzenia, w którym Autorka przybliży czytelnikowi kontekst rozważań opisanych na kolejnych stronach. Na końcu każdego rozdziału znajduje się jego podsumowanie, w którym Autorka uwypukla najistotniejsze kwestie w nim poruszone oraz zapowiada treść kolejnego rozdziału. W ten sposób każdy rozdział może być traktowany jako oddzielne źródło wiedzy na temat opisywanego zagadnienia, które wchodzi w skład spójnej całości.

We wstępie, Autorka wskazuje lukę badawczą w interesującym ją obszarze. Na s. 11 zauważa, że dotychczasowe badania nie zgłębiały zagadnienia zwiększenia zaangażowania uczących się języka obcego w formalnym kontekście edukacyjnym poprzez zbadanie sposobów zaspokojenia podstawowych potrzeb psychologicznych uczniów przez zadania edukacyjne. Tę wiedzę zamierza uzupełnić swoją publikacją. Obrala sobie za cel zaprojektowanie angażujących materiałów dydaktycznych możliwych do wdrożenia w formalnym kontekście edukacyjnym. W zamierzeniu Autorki miały one pomóc w zrozumieniu „konstruktu zaangażowania uczniów (...) w zadania do nauki języka” (tłumaczenie za Autoreferatem, s. 2), w tym wypadku angielskiego, w których wykorzystano elementy grywalizacji.

W rozdziale pierwszym, zatytułowanym „Student engagement”, Autorka przedstawia bogaty przegląd literatury traktującej o zaangażowaniu się uczniów w procesie dydaktycznym. Rozdział rozpoczyna się od przedstawienia problematyki zaangażowania się ucznia w szeroko pojętym kontekście edukacyjnym, a następnie zawęża ten kontekst do nauki języka obcego. Autorka dokonuje również przeglądu wybranych badań traktujących o zaangażowaniu się uczniów w naukę języka obcego. Rozdział ten pozwala Autorce na zbudowanie podstaw teoretycznych do wypracowywanego modelu w zakresie psychologii motywacji i zaangażowania emocjonalnego. Prowadzi to do osiągnięcia celu, który założyła na początku rozdziału.

W przeglądzie literatury na s. 28-29, we fragmencie od „Beyond this...” do „representing action”, Autorka przedstawia zróżnicowane opinie na zaangażowanie się uczniów. Nie przypisuje jednak opisywanych poglądów konkretnym badaczom. Podobnie brakuje odwołania do konkretnych badaczy na s. 31, gdzie Autorka pisze: „Although the researchers do not explicitly refer to the broader theory of student engagement”.

W rozdziale drugim, zatytułowanym „CLIL and PBL”, Autorka poddaje ocenie możliwości wykorzystania dwóch metod dydaktycznych stosowanych w kształceniu językowym do

projektowania zadań wspierających potrzeby uczniów i jednocześnie angażujących ich w formalnym kontekście edukacyjnym. Wybór Autorki obejmuje: zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe (*Content and Language Integrated Learning*, CLIL) oraz metodę projektów (*Project-Based Language Learning*, PBL). Każda z nich została opisana w osobnym podrozdziale, według tego samego schematu. Najpierw została scharakteryzowana, następnie opisano jej zastosowanie poświadczone w literaturze oraz dotychczasowe badania użycia każdej z omawianych metod. Autorka zwraca uwagę na zaangażowanie się uczniów w proces dydaktyczny oraz osiągane przez nich efekty uczenia się w obu metodach. Wskazuje także na konieczność współpracy między nauczycielami planującymi wykorzystywanie opisanych metod kształcenia, z czego sama korzysta w przedmiotowym badaniu.

Na s. 46 Autorka wprowadza terminy: *Content and Language Integrated Learning* (CLIL) oraz *task-based language teaching* (TBLT). Definiuje jednak tylko CLIL, zaś TBLT pozostawia niezdefiniowany. Podobnie nie wyjaśnia akronimu CEFR (s. 48). Referując wcześniejsze badania na s. 50, Autorka wspomina o systemie nagradzania za pomocą „plusów”, ale nie rozwija, na czym ten system polegał i czym owe „plusy” skutkowały dla uczniów. Na kolejnej stronie, 51, czytamy, że Bruton (2019) ma zastrzeżenia wobec CLILu, które Autorka streszcza w kilku zdaniach. Nie podaje jednak motywacji tych zastrzeżeń ani nie wchodzi z nimi w dyskusję. Nie wiemy więc, w jaki sposób Autorka odpiesza zarzuty Burtona wobec CLILu i jakie są ich słabe strony. Na s. 56 dowiadujemy się o badaniach, które wykazały, że CLIL może nie być motywujący, ale nie ma tam wzmianki o przyczynach braku motywacji u uczących się. Dalej, na s. 57 w jednym z referowanych badań (Pladevall-Ballester and Vallbona, 2016) grupa niestosująca CLIL osiągnęła lepsze wyniki w zakresie umiejętności słuchania niż grupa stosująca tę metodę. Mogą tutaj pojawić się pytania o przyczyny takiego wyniku oraz czy da się w takim razie obronić pozycję CLILu jako skutecznej metody nauczania.

Mówiąc o słabych stronach CLILu, Autorka zwraca uwagę na kompetencje nauczyciela w CLIL (s. 59). Wskazuje w ten sposób kolejny możliwy temat badawczy. Jako jedno z praktycznych rozwiązań tego problemu Autorka postrzega współpracę nauczycieli języków obcych z nauczycielami innych przedmiotów (s. 72), którą stosuje we własnym badaniu.

Na s. 66 Autorka odsyła czytelników do prac opublikowanych w czasopiśmie *Języki Obce w Szkole*. Można więc odnieść wrażenie, że monografia jest adresowana wyłącznie do polskich nauczycieli, choć ma potencjał międzynarodowy. Na tej samej stronie, 66, czytamy, że „The scope of PBL research is much more narrow, compared to CLIL research”. Nie znajdujemy jednak rozwinięcia, z czego to ograniczenie wynika. W sekcji podsumowującej rozdział drugi widziałbym jeszcze miejsce na wyeksponowanie tego, co z CLILu i PBL będzie wykorzystane w części badawczej.

Rozdział trzeci jest zatytułowany „Gamification”. Autorka dokonuje w nim przeglądu literatury traktującej o grywalizacji, tj. wykorzystaniu elementów gier w kontekście niezwiązanym z grami, oraz przedstawia zalety jej wykorzystania w procesie dydaktyki języka obcego. Warto zauważyć, że Autorka jest świadoma krytycznego podejścia do wykorzystania grywalizacji w dydaktyce. Jednakże wykazuje, na przykładach opisanych w literaturze badań, że jej elementy wpływają na wzrost: motywacji osób uczących się, ich zaangażowania oraz osiąganych przez nie efektów. Autorka podziela ten pogląd i poddaje go weryfikacji w autorskim badaniu.

Na s. 87 Autorka przedstawia wykaz elementów grywalizacji, po czym powtarza go w wersji znacznie rozbudowanej w tabeli na s. 87-89. Oprócz niej Autorka przedstawia jeszcze jedną taksonomię elementów grywalizacji (s. 86-87). Nie znalazłem jednak informacji, która z nich i dlaczego właśnie ta będzie wykorzystana w badaniu.

Kulminacja części teoretycznej znajduje się w podsumowaniu rozdziału trzeciego. Autorka przedstawia w nim wypracowany przez siebie interdyscyplinarny „model nauki języka obcego opartej na gamifikacji i wspierającej podstawowe potrzeby psychologiczne osoby uczącej się” (tłumaczenie za Autoreferatem, s. 4) (*the model of need-supporting gamified L2 learning*). Łączy w nim zagadnienia z: i) psychologii (zwłaszcza dotyczące zaangażowania, motywacji i udziału emocji w procesie dydaktycznym), ii) glottodydaktyki oraz iii) grywalizacji, tj. wykorzystania elementów gier do celów innych niż sama gra. Model ten stanowi teoretyczną podstawę badania przeprowadzonego przez Autorkę we współpracy z nauczycielami szkoły średniej w Warszawie i zreferowanego w czwartym i piątym rozdziale ocenianej monografii.

Rozdział czwarty, zatytułowany „Research design”, otwiera część badawczą monografii. Autorka przedstawia w nim badania jakościowe z wykorzystaniem metodologii badań aktywnych. Opisuje w nim autorski projekt „Hattersi”, który zrealizowała we współpracy z nauczycielami jednej z warszawskich szkół średnich, w ramach zajęć dodatkowych dla uczniów uczących się języka angielskiego. W projekcie tym wykorzystwała elementy grywalizacji w celu zbadania zaangażowania się uczniów w zadania zawierające elementy gier, a także ich aktywności, myśli i odczuć podczas wykonywania zadań. W rozdziale piątym, zatytułowanym „Results”, Autorka przedstawia wyniki badania. Referuje odczucia, poglądy, doświadczenia uczestników oraz ich zaangażowanie w wykonywanie zadań. Opisuje także postrzeganie przez nich osiągniętych efektów uczenia się w odniesieniu do nauki języka angielskiego, treści przedmiotowych, kompetencji społecznych i cyfrowych oraz samodzielnego uczenia się. Rozdział szósty nosi tytuł „Discussion”. Autorka wykazuje w nim znaczenie swoich badań w zakresie glottodydaktyki. Habilitantka nie tylko dostarcza wiedzy teoretycznej w zaproponowanym przez siebie „modelu nauki języka obcego opartej na gamifikacji i wspierającej podstawowe potrzeby psychologiczne osoby uczącej się”, ale także wykazuje w sposób empiryczny, że model ten może być z powodzeniem wykorzystany w formalnej edukacji językowej.

Uwagi polemiczne dotyczące części badawczej przedstawię zbiorczo, bez rozróżnienia na rozdziały. Autorka nazywa swoje badanie „większym” - „a larger action research study” (s. 15 oraz 113). Jednakże, czy można mówić o dużym (lub „większym”) zakresie badania, które ukończyło piętnaścioro uczestników? Na s. 116 Autorka pisze, że szkoła, w której realizowała projekt, była zlokalizowana „in a capital city of Poland”. Z tego wynika, że Polska ma kilka stolic, a prościej byłoby napisać „in Warsaw, Poland”. Również na s. 116, znajduje się informacja o wstępnym poziomie znajomości języka angielskiego wśród uczestników badania przy rekrutacji do szkoły średniej. Jednakże nie znalazłem źródła tej wiedzy ani sposobu weryfikacji tego poziomu.

Na s. 117 znajduje się informacja, że projekt ukończyło 15 uczestników spośród 25, którzy do niego przystąpili. Brak informacji, w jaki sposób zostali dobrani, czy brali udział dobrowolnie, czy obligatoryjnie. Nie ma też bardziej rozbudowanej charakterystyki uczestników, poza ich wiekiem. Wybrane cechy uczestników są podane później, np. profile klas, z których pochodzili, na s. 140, a ich płeć na s. 149. Również informacja o przyczynach rezygnacji 10 uczestników powinna znaleźć się

tam, gdzie jest wzmianka o ich odejściu, tj. na s. 117. Znajduje się ona dopiero na s. 182. Myślę, że zebranie informacji o uczestnikach w jednym miejscu ułatwiłoby lekturę książki.

Warto zwrócić uwagę na wykorzystanie w badaniu nowoczesnych technologii. Poza komunikacją z wykorzystaniem internetowych kanałów komunikacyjnych, mam tu na myśli: aplikacje na smartfony, kody QR czy interakcję w chmurze. W ten sposób podniesiono wymagania dla nauczycieli, na których kompetencje Autorka zwracała uwagę wcześniej, a także doskonale dostosowano projekt do technicyzowanego świata, który jest naturalnym środowiskiem funkcjonowania jego nastoletnich uczestników. Z pewnością wzmocniło to zaangażowanie uczestników oraz ich motywację do udziału i uczenia się. Należy także podkreślić, że Autorka była zaangażowana osobiście w realizację zadań wchodzących w skład projektu. Dzięki temu miała bezpośredni wgląd w działania i przebieg całego procesu. Pokazuje też przekonująco w sposób praktyczny, w jaki sposób planować lekcje języka obcego z wykorzystaniem grywalizacji.

W rozdziale piątym (s. 171) Autorka opisuje odczucia własne uczestników odnośnie do rozwoju ich kompetencji językowych. Myślę, że argumentację tę mogłyby wzmocnić opinie nauczycieli języków obcych potwierdzająca te osiągnięcia lub wyższe wyniki uzyskiwane przez uczestników po zakończeniu badania. Projekt był realizowany w roku szkolnym 2016/2017; książka ukazała się w 2022 roku. Była więc możliwość rewizji tych informacji.

Uwagi redakcyjno-edytorskie rozpocznę od nieprzestrzegania konsekwencji konwencji wyróżniania objaśnianych terminów. Np. na s. 24 „Self-System Model of Motivational Development” oraz „self-determination theory”, „exploitationware” na s. 74 lub „fake/rhetorical gamification” na s. 92 nie są wyróżnione w żaden sposób, zaś na s. 25 „autonomy”, „competence” i „relatedness”, czy „engagement with school” (s. 27) są wyróżnione kursywą. Natomiast terminy wymienione na s. 81 są zapisane w cudzysłowie.

W książce znaleźć można także elementy stylu nienaukowego. Zaliczam do nich stosowanie przymiotników bądź przysłówków oceniających, np. „well-known” (s. 31), „Regrettably” (s. 10, 34, 72), „a regrettable situation” (s. 105), „Interestingly” (s. 68, 70) oraz nieostre określenia ilościowe, np. „some of these teachers” (s. 38), „most of the study participants” (s. 38) - przy 8 uczestnikach, „many contradictory results” (s. 54) czy „Many researchers” (s. 55).

Występują w niej również usterki interpunkcyjne dotyczące użycia: i) przecinków (np. brak przecinka: „This brings to the fore the significance of L2 learner engagement with L2 learning tasks which determines” (s. 9), „By making L2 learning tasks more gamelike individual students can experience...” (s. 12), „established in 1990s in Europe when” (s. 46), zbędny przecinek: „6,” (s. 60)), ii) apostrofów (np. „relationship with adults’ and peers” (s. 27), „teachers who design need-supporting instruction (interventions) to enhance their student engagement” (s. 44), „grading their students written work” (s. 49)), czy iii) dwukropka (brak przy wymienianiu, np. po „It consists of” na s. 33).

W książce znajdują się też niedoskonałości konstrukcyjne, jak np. braki przedimków w: „established in 1990s in Europe when” (s. 46), czy „citizens in EU” (s. 46), nienormatywna forma czasownika w: „none of the frameworks have had” (s. 90), nienormatywna konstrukcja: „CLIL was been present in primary” (s. 51), czy interferencja składniowa: „Hence emerges a need for research effort” (s. 12).

Podsumowując, wymienione wcześniej uwagi polemiczne mają, moim zdaniem, charakter uzupełnień, które mogłyby przyczynić się do wzbogacenia treści monografii, nie ujmując jej wartości

poznawczej. Niewątpliwą zaletą badania opisanego w ocenianej monografii jest jego interdyscyplinarny charakter oraz osobiste zaangażowanie Autorki w jego przeprowadzenie. Habilitantka doskonale orientuje się w obszernej literaturze przedmiotu i łączy zagadnienia z zakresu językoznawstwa stosowanego (glottodydaktyki) oraz psychologii. Dostrzega konieczność adaptacji teorii grywalizacji do potrzeb formalnej edukacji językowej i pokazuje, w jaki sposób zastosować ją w praktyce. Przyjęta perspektywa badawcza oraz założenia metodologiczne są uzasadnione. Kandydatka zbudowała własny model wykorzystywania elementów gier do zwiększenia zaangażowania uczniów w zadania językowe uwzględniające wspieranie ich podstawowych potrzeb psychologicznych. Badania wykazały szereg istotnych korzyści, jakie grywalizacja wnosi do procesu dydaktycznego. Przedstawioną do oceny monografię oceniam pozytywnie.

g. informacja o spełnieniu przez kandydata kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością naukową lub artystyczną:

Poza opisanym w monografii zjawiskiem grywalizacji i jej wpływem na zaangażowanie uczącego się w proces dydaktyczny, działalność naukowa dr Joanny Pitury obejmuje trzy dalsze obszary: i) rozwijanie umiejętności produktywnych w języku obcym z wykorzystaniem technologii, ii) kształcenie i rozwój nauczycieli języka angielskiego oraz ii) metodologię badań naukowych.

W pierwszym z wyżej wymienionych obszarów Habilitantka zajmowała się badaniem osiągnięć mówienia w języku angielskim uczniów w wieku 16 lat. Pracowała wówczas w Pracowni Języków Obcych Instytutu Badań Edukacyjnych. Po rozpoczęciu pracy na ówczesnym Uniwersytecie Pedagogicznym (dziś Uniwersytecie im. Komisji Edukacji Narodowej) jej zainteresowania skupiły się na studentach filologii angielskiej. W wyniku przeprowadzonych badań wskazała przyczyny słabych wyników studentów w zakresie umiejętności mówienia, co przyczyniło się do zaprojektowania i wprowadzenia w życie autorskiego projektu dydaktycznego. Ta część aktywności Habilitantki zaowocowała pięcioma publikacjami, z czego jedna jest opracowaniem samodzielnym, a cztery to prace zbiorowe.

Badania glottodydaktyczne Kandydatki obejmowały także tworzenie tekstów pisanych, w tym akademickich, przez studentów filologii angielskiej. Ten obszar jawi się jako nowsze z pól badawczych eksplorowanych przez dr Piturę, na co wskazują daty publikacji. W jego zakresie powstały dwa samodzielne artykuły, które zawierają cenne wskazówki dla praktyki pisania na poziomie akademickim.

Drugi obszar leżący w kręgu zainteresowań naukowych Habilitantki to kształcenie i rozwój nauczycieli języka angielskiego. Kandydatka porusza w tym obszarze zagadnienia dotyczące: i) wsparcia refleksji kandydatów na nauczycieli z wykorzystaniem nowoczesnych technologii; ii) wykorzystania technologii w celu wirtualnej wymiany dla edukacji włączającej uczniów z uszkodzeniami słuchu oraz iii) wykorzystania narzędzi cyfrowych do wspierania nauczycieli w kryzysie wypalenia zawodowego. W tym obszarze powstały trzy publikacje: jedna samodzielna i dwie we współpracy.

Trzeci obszar badań naukowych Kandydatka określiła jako „Metodologia badań naukowych”. Zaliczyła do niego dwie indywidualne publikacje traktujące o: i) możliwościach wykorzystania kwestionariusza elektronicznego w badaniach jakościowych oraz ii) kształceniu metodologicznym

kandydatów na nauczycieli języka angielskiego, którego celem było wykorzystanie badań naukowych w kształceniu wrażliwości na sprawiedliwość społeczną w klasie szkolnej przyszłych nauczycieli języka angielskiego.

Swoją aktywność konferencyjną dr Joanna Pitura rozpoczęła jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora. Wygłosiła wówczas osiem referatów (2 w Szczyrku, po jednym w: Berlinie, Canterbury, Koninie, Magdeburgu, Tallinie i Warszawie) oraz przedstawiła jeden plakat (w Ustroniu). Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyła aktywnie w 19 konferencjach, z których 13 to wydarzenia krajowe (5 w Krakowie, 3 w Szczyrku, po jednej w: Olsztynie, Poznaniu, Słupsku, Warszawie, i Wrocławiu), trzy to konferencje zagraniczne (w Louvain-la-Neuve, Mediolanie, Renens), a trzy to konferencje online. Przy czym należy zaznaczyć, że konferencje w formie zdalnej, w których Habilitantka uczestniczyła, to wydarzenia o randze międzynarodowej, skupiające specjalistów glottodydaktyków.

Wśród referatów wygłoszonych po doktoracie, pięć jest opisanych jako wieloautorskie: jeden został przygotowany przez pięć autorek, dwa przez trzy autorki i kolejne dwa przez dwie. W dokumentacji jednak brak informacji o procentowym udziale Kandydatki w przeprowadzeniu przedstawianych badań oraz udziale w przygotowaniu i wygłoszeniu referatów. Przyjmując podział proporcjonalny pod względem liczby autorów, udział Kandydatki wynosi odpowiednio: 20%, dwukrotnie 33,33% oraz dwukrotnie 50%, czego nie można uznać za udział wiodący, lecz za równorzędny. Moim zdaniem, świadczy to o umiejętności współpracy naukowej Kandydatki.

Dr Pitura należy obecnie do trzech towarzystw naukowych: *European Association for the Teaching of Academic Writing* (od 2021), *International Systemic-Functional Linguistics Association* (od 2020) oraz *Polskie Towarzystwo Neofilologiczne* (od 2012). Wcześniej należała także do *European Association for Computer Assisted Language Learning* (2018-2019) oraz *European Society for Research on the Education of Adults* (2011-2014).

Kandydatka legitymuje się bogatym dorobkiem recenzyjnym w czasopismach krajowych i zagranicznych. Sporządziła: 13 recenzji dla czasopisma *Teaching English with Technology*, 5 recenzji dla czasopisma *Computer Assisted Language Learning*, 2 recenzje dla czasopism: *ReCALL*, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis* oraz *E-Mentor* i po 1 recenzji dla czasopism: *English for Specific Purposes*, *Theory and Practice of Second Language Acquisition* oraz *Rocznik Historii Prasy Polskiej*.

Łącznie Kandydatka sporządziła 27 recenzji dla czasopism naukowych. Ponadto zrecenzowała dwa artykuły: jeden w *Encyclopedia of Applied Linguistics*, a drugi w tomie *Assessing the Effectiveness of Virtual Technologies in Foreign and Second Language Instruction*. Tak częste powoływanie Kandydatki do pełnienia funkcji recenzentki, zwłaszcza przez wysoko punktowane i liczące się periodyki naukowe, świadczy o tym, że jest cenioną specjalistką w swoim obszarze badawczym.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, dr Joanna Pitura wykazała się istotną aktywnością naukową.

h. informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę kandydata do stopnia doktora habilitowanego:

Dr Joanna Pitura pełniła funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Anny Szuchalskiej, która przedstawiła rozprawę pt. „Cechy osobowości ucznia a tworzenie wypowiedzi pisemnej w języku angielskim (na przykładzie uczniów klasy maturalnej)”, i obroniła ją na Uniwersytecie w Białymstoku w lipcu 2023 r.

Hablitantka pracowała przy realizacji dwóch projektów badawczych: „Badanie uczenia się i nauczania języków obcych” oraz „Badanie umiejętności mówienia”. Oba były realizowane przez Pracownię Języków Obcych Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie w latach 2012-2014. Była także zaangażowana w realizację dwóch programów współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny: „Narzędzia w działaniu” (2014-2015) oraz „Małopolska Chmura Edukacyjna” (2016-2018). Uczestniczyła także w projektach: „Wirtualna wymiana dla edukacji włączającej dzieci z uszkodzeniami słuchu” (2017-2018) oraz „Bariery i udogodnienia w nauce języka obcego studenta ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) na lektoracie języka obcego/drugiego na uczelni wyższej” (2018-2019), którego była pomysłodawczynią.

W dorobku organizacyjnym Habilitantki znajduje się udział w komitetach organizacyjnych pięciu konferencji, w tym jednej przed uzyskaniem stopnia doktora. Podczas studiów doktoranckich brała udział w pracach komisji certyfikacyjnej Uniwersytetu Warszawskiego. Po rozpoczęciu pracy na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie była członkiem Rady Instytutu Neofilologii, a obecnie jest członkiem Rady Instytutu Filologii Angielskiej Uniwersytetu KEN w Krakowie. Sprawuje także opiekę nad studencko-doktoranckim kołem naukowym, a efektami jej pracy są wspólne ze studentami wystąpienia konferencyjne oraz publikacje. Kandydatka była również pomysłodawczynią i organizatorką szeregu spotkań i przedsięwzięć o charakterze dydaktyczno-szkoleniowym. Dzieli się swoją wiedzą nie tylko ze studentami, kandydatami na nauczycieli, ale także i z praktykującymi nauczycielami. Dowodem na to są przeprowadzone przez Kandydatkę szkolenia oraz publikacje o charakterze popularyzatorskim.

Za swoją działalność dydaktyczną dr Joanna Pitura była wyróżniana i nagradzana. Najpierw za działalność dydaktyczną na Uniwersytecie Warszawskim (2011/2012, 2012/2013 i 2013/2014). Następnie na Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie Rektor dwukrotnie nagrodził ją za szczególne osiągnięcia naukowe (2022 i 2023).

4. Konkluzja

Przedstawione wyżej argumenty pozwalają na stwierdzenie, że dorobek dr Joanny Pitury spełnia wymagania przewidziane w art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W związku z tym wyrażam pozytywną opinię w sprawie nadania dr Joannie Piturze stopnia doktora habilitowanego.

Zielona Góra, 23 maja 2024 r.